

Justitiedepartementet

*Enheten för demokratiutveckling, mänskliga rättigheter,
nationella minoriteter, folkrörelsefrågor och idrott*

Rådets möte för rättsliga och inrikes frågor (RIF) den 4-5 december

Dagordningspunkt 8

Förslag till rådsförordning om inrättande av en EU-byrå för grundläggande rättigheter samt förslag till rådsförordning om att ge EU:s byrå för grundläggande rättigheter rätt att bedriva verksamhet på de områden som avses i avdelning VI FEU.

Dokument: -

Tidigare dokument: COM (2005)280, Fakta-PM Justitiedepartementet 2004/03:FPM33 och 2005/06FPM20

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden: den 9 juni 2006 och den 2 oktober 2006

Bakgrund

Europeiska rådet beslutade i december 2003 att det europeiska centrumet i Wien för övervakning av rasism och främlingsfientlighet, EUMC, skall utvidgas till en byrå för grundläggande rättigheter. Förhandlingar om en rådsförordning om inrättandet av byrån pågår i ad hoc rådsarbetsgruppen för grundläggande rättigheter och medborgarskap. Målet är att byrån blir operativ den 1 januari 2007.

Kommissionen presenterade sitt förslag till rådsförordning i juli 2005. Enligt förslaget skall byrån ge stöd och sakkunskap i fråga om grundläggande rättigheter till berörda institutioner, organisationer, kontor och byråer inom gemenskapen och dess medlemsstater i samband med genomförandet av EU:s lagstiftning, för att hjälpa dem att till fullo respektera de grundläggande rättigheterna när de vidtar åtgärder inom sina behörighetsområden. Utgångspunkten för byråns verksamhet är att genom samarbete med EU:s institutioner, medlemsstater och enskilda

organisationer övervaka att aspekter om grundläggande rättigheter får en framträdande plats inom EU. Europaparlamentet har varit med i arbetet och ett antal så kallade triloger har hållits. Parlamentet har indikerat att omröstning skall ske i frågan den 29 och 30 november. Samtal har även kontinuerligt förts med Europarådet.

Sverige har tillsammans med några andra medlemsstater fört fram vikten av byråns oberoende och öppenhet och arbetat för att dubbelarbete undviks och då särskilt i förhållande till existerande system som redan arbetar med mänskliga rättigheter, såsom Europarådet. Vidare har Sverige drivit frågan om en aktiv dialog mellan byrån och enskilda organisationer samt övriga civila samhället liksom jämställdhetsfrågorna.

Rättslig grund och beslutsförfarande

Den rättsliga grunden för rådsförordningen har av kommissionen föreslagits till artikel 308 FEG. Rådet fattar beslut enhälligt efter att EP har hörts. Konsensus har uppnåtts för artikel 308 FEG som rättslig grund. Den rättsliga grunden för rådsbeslutet om byråns eventuella kompetens under avdelning VI FEU föreslås vara artiklarna 30, 31 och 34.2 c FEU.

Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar bildandet av en byrå för grundläggande rättigheter på EU-nivå och anser att det bör leda till ett ökat skydd för de grundläggande rättigheterna inom unionen. Sverige anser att byråns mervärde skulle öka väsentligt om den gavs mandat att verka inom ramen för avdelning VI FEU (polisiärt och straffrättsligt samarbete).

Europaparlamentets inställning

Europaparlamentet har vid de trilogmöten som har hållits betonat vikten av att byrån får befogenhet inom ramen för det polisiära och straffrättsliga samarbetet, dvs. avdelning VI FEU.

Förslaget

Ordförandeskapet för nu frågan om byrån till rådet för att nå en politisk överenskommelse avseende byrån i sin helhet. Det är framförallt frågan om byråns eventuella kompetens under avdelning VI FEU (polisiärt och straffrättsligt samarbete) som är svår att lösa.

Sverige och ett tiotal andra medlemsstater har välkomnat förslaget att ge byrån befogenhet inom ramen för det polisiära och straffrättsliga samarbetet. Även Europaparlamentet har betonat vikten av att byrån ges denna möjlighet. Ett knappt tiotal medlemsstater har kraftfullt motsatt sig att byrån får sådan kompetens under förevändning att det saknar rättslig grund. Ordförandeskapet har på olika sätt, bland annat genom bilaterala samtal, arbetat för att nå en kompromiss.

Vid de två senaste Coreper-mötena har frågan diskuterats och det lutar nu åt en kompromisslösning som innebär att institutionerna och medlemsstaterna frivilligt kan använda sig av byråns expertis också inom ramen för de polisiära och straffrättsliga frågorna. Kompromissen kommer troligtvis också innehålla en översynsklausul där rådet åter ska ta ställning i frågan senast den 31 december 2009. Eftersom förhandlingsläget ser ut som det gör avser Sverige ställa sig bakom detta kompromissförslag.

Även frågan om byråns geografiska mandat kan komma att diskuteras på RIF-rådet. Sverige har under förhandlingarna accepterat att byrån är öppen också för länder som har stabilitets- och associeringsavtal med EU (s.k. potentiella kandidatländer). Särskilt en medlemsstat har problem med att inkludera de s.k. potentiella kandidatländerna och till viss del även kandidatländerna. Den kompromisslösning som nu ligger på bordet innebär att byrån skall vara öppen för kandidatländerna som observatörer. Vidare föreslås att de s.k. potentiella kandidatländerna ska kunna bjudas in att delta i byrån som observatörer om rådet fattar ett enhälligt beslut om detta. Gemensamt för kandidatländerna och de s.k. potentiella kandidatländerna är dock att byrån bara skall arbeta med frågor om grundläggande rättigheter i dessa länder då det anses nödvändigt för ländernas gradvisa anpassning till gemenskapsrätten. Sverige har för avsikt att ställa sig bakom detta kompromissförslag.

Slutligen kan också en språkfråga tas upp på RIF-rådet. Ett fåtal medlemsstater har fört fram att byråns styrelse skall anta beslut i språkfrågor med enhällighet. Det är något som inte föreslås av ordförandeskapet framförallt mot bakgrund av att det inte görs i andra liknande byråer. Sverige avser att stödja ordförandes linje.

Gällande svenska regler och förslagets effekter på dessa

Förslaget innebär inga förändringar av gällande svenska regler.

Ekonomiska konsekvenser

Sverige anser att inrättandet av byrån inte skall leda till en höjning av EU:s budget, utan finansieras inom budgetramen.

Övrigt

-